

NIEUWE MINISTER, PLATTELANDSVERNIEUWING, BESTUURLIJKE VERNIEUWING, NIEUWE VERKIEZINGEN: NIEUWE KANSEN VOOR NATUUR?

De nieuwe minister van landbouw zit er al meer dan een halfjaar, maar bracht pas onlangs voor het eerst zijn visie op de aanpak van de plattelandsproblemen naar buiten. Opvallend was dat hij nergens enthousiast sprak over "Plattelandsvernieuwing", de leus waarmee het nieuwe kabinet - op het laatste nippertje - in haar regeerakkoord koos voor een frisse nieuwe benadering van de problemen in het landelijk gebied. Integendeel: zoals een goed VVD'er betaamt, benadrukte van Aartsen dat de "tucht van de markt" haar werk moet doen, ook op het platteland. Geen geleide vernieuwing en geen warme sanering - met veel extra geld - zoals de afgelopen decennia succesvol gebeurde in de steden onder de noemer "Stadsvernieuwing" dus.

Wat dan wel? *Laissez faire, laissez passer* en een verdere verloedering en versnippering van het platteland door sluipende verstedelijking? Deze maand zullen we het horen; zodra de minister zijn definitieve Prioriteitennota naar buiten brengt.

Ondertussen komen er verontrustende geluiden naar buiten over nieuwe bezuinigingen op de middelen voor (her-)inrichting van het platteland. Het lijkt erop dat de aanpak van de plattelandsproblemen niet meer dan een zeer sobere vernieuwing kan worden: een fikse voorjaars-schoonmaak, hier en daar een nieuw verfje en het meubilair maar weer eens wat anders opstellen.... Zelfs de vernieuwing die al in gang gezet was - de ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur - wordt naar verluidt op een lager pitje gezet: omdat er te weinig geld is om alle aangeboden landbouwgronden aan te kopen.

Op een punt is er al enige duidelijkheid gekomen: de organisatorische vernieuwing van Aartsens ministerie. De derde reorganisatie in tien jaar, en waarschijnlijk de meest ingrijpende, nadert haar einde. De aparte directie voor natuur, bos en landschaps-zaken - die er net vier jaar was - is opgeheven en slechts de helft van de regionale medewerkers op die beleidsterreinen blijft over. De provincies mogen, in het kader van de decentralisatie - onderdeel van de bestuurlijke vernieuwing -, een aantal formatieplaatsen overnemen met de bedoeling dat de provincies dan tevens een aantal uitvoerende taken op het gebied van flora- en fauna-wetgeving, Nationale Parken en landinrichting overnemen.

De rol van de provincies in het natuur- en landschapsbeleid wordt door de decentralisatie-trend dus sterker en dat zal de komende jaren alleen nog toenemen. Ook in het milieubeleid is er een tendens om meer bevoegdheden aan de provincies te geven. De rijksoverheid ziet in dat de aanpak met behulp van landelijke regels en wetten niet voldoende zoden aan de dijk zet. Er moet "maatwerk" per gebied ontwikkeld worden. En wie vertrouwt

je dat makkelijker toe dan de hiërarchisch dichtstbijzijnde lagere bestuurslaag? Ondertussen heeft de staatssecretaris van Binnenlandse zaken besloten dat er wat haar betreft geen vierde bestuurslaag komt en daar waar decentralisatie naar regionale autoriteiten of samenwerking op regionaal niveau nodig is, de provincies de meest geschikte bestuursorganen zijn. Dit alles betekent zij die bescherming van natuur en milieu hoog in het vaandel hebben staan de verkiezingen van Provinciale Staten op 8 maart extra serieus zullen moeten nemen.

In Limburg is dat des te meer het geval daar de Provincie Limburg de komende jaren gaat beginnen met de uitvoering van twee grote projecten op het gebied van plattelandsvernieuwing en -sanering: het project ROM-Mergelland en de Nadere Uitwerking Brabant-Limburg (gericht op Oost- en Midden-Brabant en Noord- en Midden-Limburg).

Het is echter sterk de vraag of het tij nog te keren is. De uitspraken na het meest recente hoogwater winden er geen doekjes om. Zelfs nadat het Maaswater voor de tweede keer op een rij een enorme ravage aanrichtte, zijn er diverse gemeenten die zeggen niet te willen uitsluiten dat er nog gebouwd wordt in het winterbed. Dat maakt een ding heel duidelijk: er is nog steeds een zeer grote behoefte aan goedkope lokaties in de buitengebieden voor verstedelijkings-projecten. Dit ondanks het door vele gemeenten omarmde motto: "Een compacte stad in een weids landschap". Dit is overigens voor een deel een gevolg van het gegeven dat de milieunormen voor bouwen in de steden zo streng zijn geworden dat woningbouw-projecten binnen de bebouwde kom - ofwel "inbreiding" - bijvoorbeeld op voormalige industrieterreinen, te duur uitvallen. Met als gevolg dat er nu gebouwd wordt tot vrijwel aan de oever van de Geul ook al is het Geuldal onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. De grote aandacht voor het "grijze milieu" werkt in het nadeel van het behoud en herstel van het "groene milieu".

En zo krijgen we - onder druk van de (woning- en industrieterreinen-)markt - een heel ander soort Plattelandsvernieuwing dan de huidige regerings-coalitie oorspronkelijk voor ogen stond. Of moeten we het regeerakkoord wat de buitengebieden betreft anders, "flexibel" interpreteren?

Wellicht dat de op het punt van natuur en milieu versterkte provincies wat tegenwicht kunnen bieden. Laten we dus als natuur- en milieu-minnende burgers op 8 maart doen wat we kunnen en op een natuur- en milieu-minnende partij stemmen ...

T. Mulder